

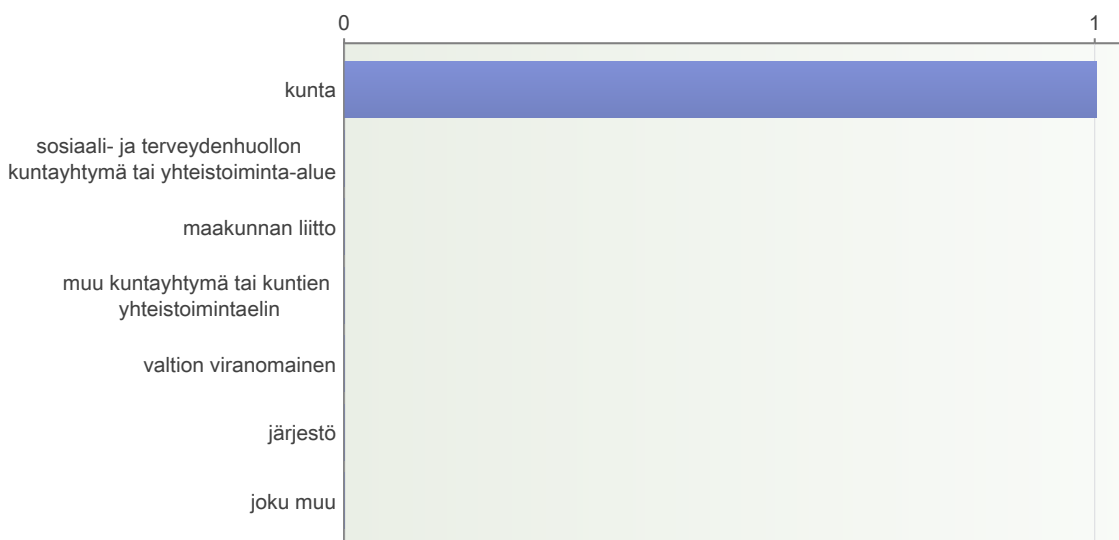
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Muuramen kunta	Sami Niemi	samin@muurame.fi	7.11.2016	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksellä on mahdollisuus kaventaa ainakin maakunnan sisällä olevia terveyseroja ja palveluiden saatavuutta, mutta valtakunnan tasolla on vaikea nähdä mahdollisuuksia luoda tasapuolista kohtelua eri alueiden välillä. Pelkkä hallinnollinen ratkaisu ei sinällään ole ratkaisu, koska maakunnat eroavat niin väestörakenteeltaan, sairastavuudeltaan kuin taloudellisilta edellytyksiltään. Lisäksi uudistuksen pohjaaminen siihen, että palkansaajien kokonaisveroaste ei nouse, estää jo osiltaan sen, että kaikkialle olisi saatavissa laadukkaat palvelut. Paikoissa, jossa hyvinvoinnin eteen on panostettu, tulevat kärsimään ja panostukset siirtyvät joko heikoimmin hoidetuille alueille tai sinne, missä on suurimmat massat eli käytännössä maakuntakeskuksiin. On valitettavaa, jos terveyserojen kaventaminen vie resurssit sieltä, missä palvelut on asianmukaisesti ja mitoitusten mukaisesti hoidettu. Koko lakipaketin sitominen siihen, että kokonaisveroaste ei muutu, aiheuttaa järjestelmässä olevien puutteiden korjaamiselle liian isot haasteet.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksestä puuttuu konkreettiset toimenpiteet, joilla olisi osoitettavissa säästöjä. Päinvastoin, järjestäjän ja tuottajan erottaminen ja siihen liittyvä julkisen vallan käytön ongelma, aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia prosessien muuttuessa vaikeasti hallittaviksi. Myös asiakkaan ja hänelle mahdollisesti aiheutuvien kustannusten näkökulmasta pallottelu tuottajan ja järjestäjän vastuiden välillä on haastava kokonaisuus.

Mikäli olemassa olevaa lakiesitystä halutaan muuttaa siten, että toiminnallisia säästöjä olisi saatavissa, tulisi tutkia mahdollisuuksia arvioida uudelleen julkisen vallan käyttöä myös yritysten toiminnassa. Käytännössä nykyinen tulkinta julkisen vallan käytön laajuudesta estää järkevän ja toimivan asiakastyön yhtiöissä ja aiheuttaa koko asiakasprosessin hajoamisen, mikäli viranomaistyötä voidaan tehdä vain järjestäjän toimesta.

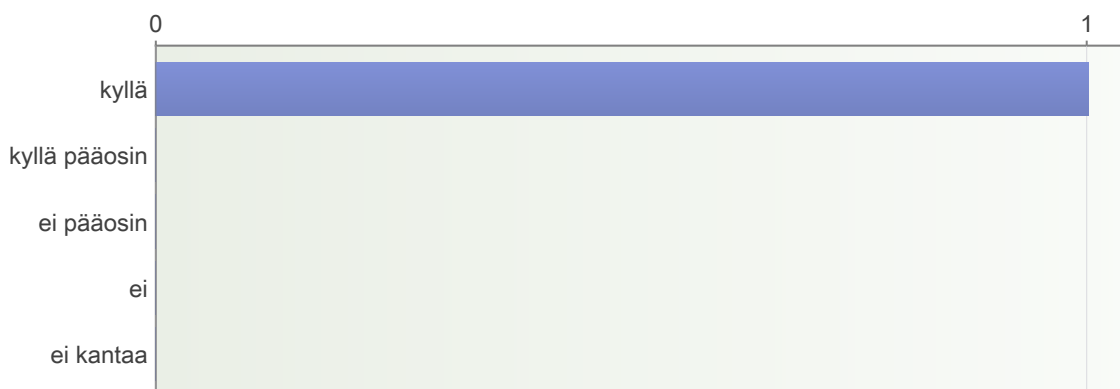
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä koko maakuntahallinnon osalta on hyvin vahvasti nähtävissä toisaalta vankka pyrkimys varsin laajaan demokratiaan, mutta samanaikaisesti varsin vahva tarve valtionohjaukselle ja valvonnalle. Näiden kahden tekijän yhteensovittaminen käytännössä on varsin haastavaa. Etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon osalta varsin vahvaksi kaavailtu valtionohjaus kaventaa merkittävällä tavalla maakuntalaissa kaavailtua demokratiaa ja osallisuutta ja maakunnan itsehallinto ja niihin vaaleilla valitut edustajat ovat vaarassa jäädä näennäisen toimivallan käyttäjiksi. Lähtökohtaisesti olisi päätettävä, halutaanko maakuntiin itsehallintoa ja vai vahvaa valtionohjausta, koska molempia ei voida samanaikaisesti saavuttaa. Joiltakin osin voi jopa kyseenalaistaa sen, onko maakuntahallinnossa nostettu esiin liikaakin kansanvaltaisuuteen liittyviä tekijöitä tehtäväkenttään, jossa julkisen vallan käytöllä ja virkavastuulla sekä valvontaviranomaisilla on varsin merkittävä rooli palvelutuotannossa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

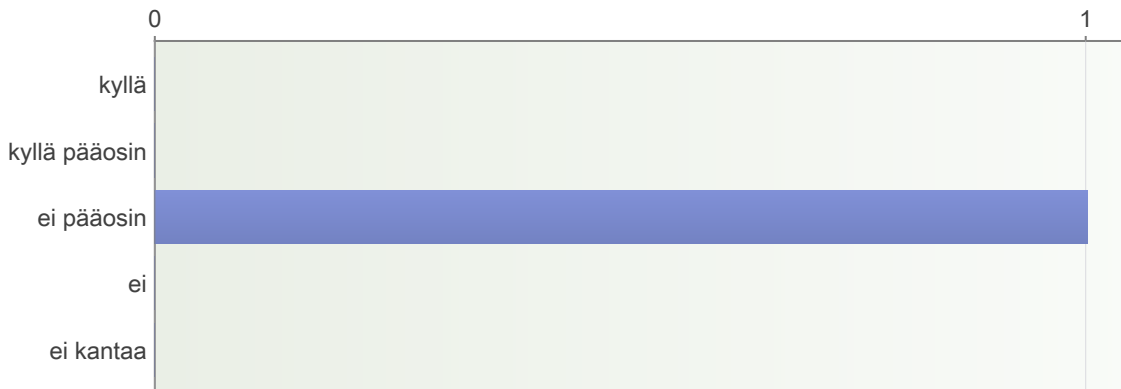

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalaki noudattelee pitkälti kuntalain sisältöjä ja sinällään on riittävä lainsäädäntöpohja rakentaa maakunnallinen hallinto.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tehtäväkokonaisuuteen voisi yhtä hyvin vastata kyllä pääosin. Haasteena tulee olemaan se, että maakunnan osalta sosiaali- ja terveystoimi nousee varsin merkittävään rooliin, jolloin on vaarana, että muut toimialat jäävät varsin pienelle huomiolle tai irrallisiksi maakunnan johtamisessa. Maakuntien nykyisten tehtävien hoito ja maakunnan rooli suhteessa kuntiin tulee muuttumaan merkittävästi, mutta erityistä huolta on syytä kantaa siitä, miten alueiden käyttöön ja elinvoimaan liittyvät tehtäväkokonaisuudet nivoutuvat suhteessa kuntien toimintaan. Nämä kaksi toimintoa, yhdessä koulutoimen ja varhaiskavatuksen kanssa, tulevat olemaan keskeisiä kuntien menestystekijöitä tulevaisuudessa. Mikäli kunnilla ei ole riittäviä työkaluja huolehtia elinvoimastaan ja oman alueensa maankäytöstä, on vaarana, että kansalaisten mahdollisuudet toimia eriytyvät vahvasti asuinpaikasta ja maakunnan tahtotilasta riippuen.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

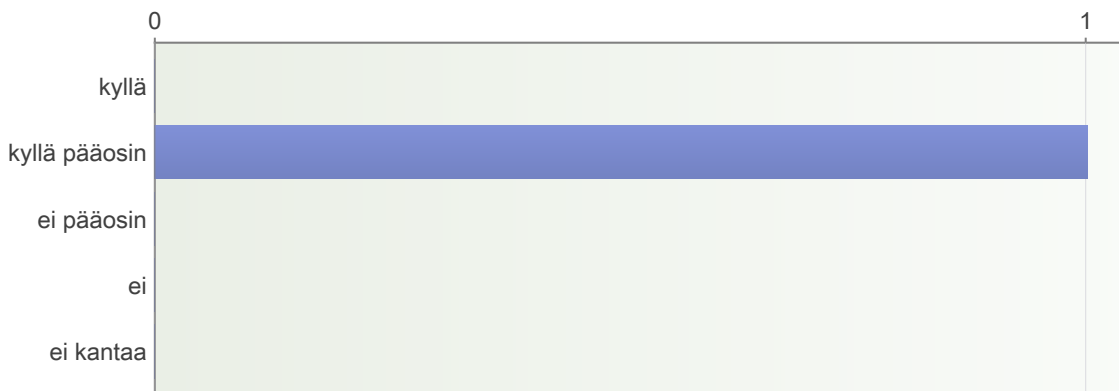

Avoimet vastaukset: kyllä

- Osallitumis oikeudet ovat vähintäänkin riittäviä, joissakin kohdin jopa ylimitoitettuja.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

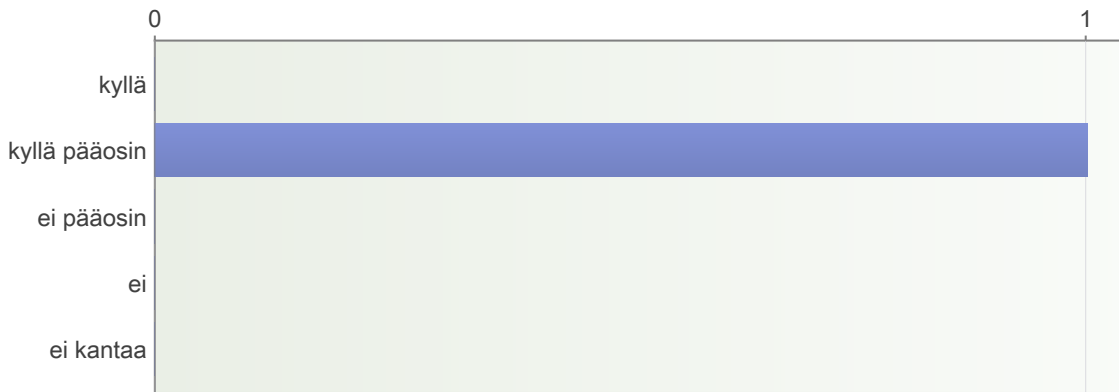

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalain luvussa 9 säädetään maakunnan palvelulaitoksesta sekä määritellään toimivallan rajapintoja suhteessa järjestämisvastuussa olevaan maakuntaan. Kokonaisuutena arvioiden lakiluonnoksessa tuottamisen organisoinnista säädetään samalla logiikalla kuin tilaajan ja tuottajan erottavissa organisaatiomalleista yleisesti tehdään. Epäloogisuutta maakunnan ja palvelulaitoksen tehtävänjaossa löytyy parista pienestä, mutta mahdollisesti olennaisesta kohdasta. Lakiluonnoksen 54 § Maakunnan ja palvelulaitoksen suhde perusteella toimivalta palvelulaitoksen hallituksen jäsenten ja puheenjohtajien valitsemisesta hallitukseen, palvelulaitoksen investointisuunnitelma, sekä jopa hallintosääntö on järjestäjällä, eli maakunnalla. Toiseksi lakiluonnoksen 55 § Palveluiden hankinta todetaan, että maakunta voi velvoittaa palvelulaitoksen hankkimaan maakuntastrategiassa määritellyin perustein maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja muulta tuottajalta. Edellä mainittujen seikkojen perusteella voidaan esittää kysymys, pitäydytäänkö todellisuudessa järjestäjä – tuottajamallissa? Millä perusteella maakunnalle säädetään konkreettista operatiivista toimivaltaa palvelulaitoksen toiminnassa? Palveluiden tuottamisen organisoinnin näkökulmasta voi olla haitallista, mikäli operatiivista toimivaltaa on jaettu epätarkoituksenmukaisella tavalla eri toimijoille.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Rahoitusmallissa siirrytään suoraan valtionrahoitukseen, joka perustuu SOTE -palveluiden osalta laskennalliseen tarpeeseen. Kriteeristö on perusteltu, mutta ohjaa rahoituksen kautta täysin maakunnan toimintaa. Alueellinen itsehallinto ei siis toteudu, mutta jos kriteeristö on oikeudenmukaisesti ja laskennallisesti oikein määritelty, niin tämän perusteella maakunnan käyttötalouden SOTE -rahoitus on mitoitettu tarpeeseen oikein. Osa maakunnista näyttää jäävän asukaspohjaltaan kuitenkin liian pieneksi, jotta palvelutarpeen tilastolliset heilahtelut tasoittuvat. Maakunnan muiden tehtävien rahoituksen perusteet tulee myös avata ja perustella tarveperusteisesti vastaavasti kuin SOTE -osuuden rahoitus. Taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden maakuntien menettelyt ja kriteeristö varsinkin jo alkuvaiheissa ovat liian tiukat. Taloudellisiin vaikeuksiin joutuminen voi aiheutua tilastollisesta heilahtelusta ja annetun rahoituskriteeristön jäykkyydestä. Investointien tekeminen itsenäisesti ei ole maakunnan itsehallintoalueelle mahdollista, koska sillä ei ole oikeutta pitkäaikaiseen rahoitukseen. Käytännössä investoinnit ovat valtio-ohjauksessa ja investoinnit sekä niiden kautta säästöjen/toimintamuutosten hakeminen ei ole maakunnan itsensä hallinnassa.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

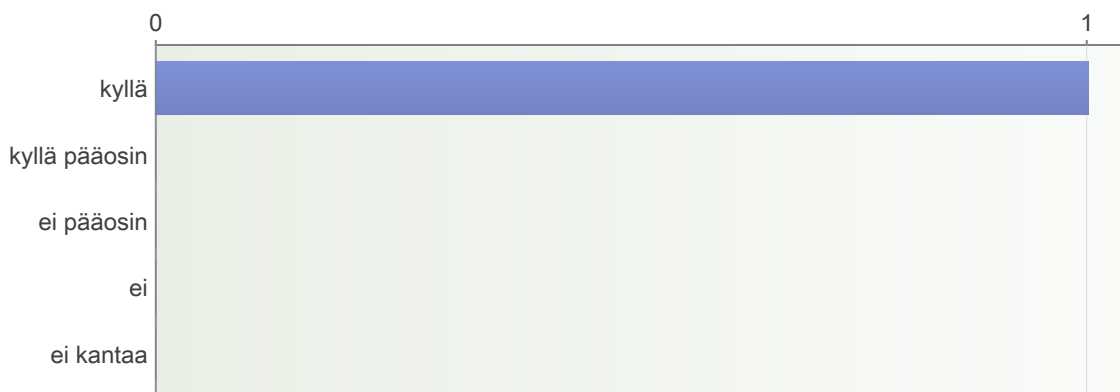
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalaki on koko lausunnoilla olevasta lakiluonnospaketista ehkä helpoiten toteutettavissa, kunhan sen sisällä olevien toimintojen lainsäädäntö saadaan kuntoon. Suurimmat kysymykset laissa liittyvät maakunnan palvelulaitokseen sekä ennen kaikkea valtakunnallisiin palvelukeskuksiin, joihin liittymisvelvoite kaventaa merkittäväällä tavalla maakuntien mahdollisuuksia tuottaa ko. palveluita omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan riippuen.

Maakuntien välillä olevat väestö- ja olosuhde-erot sekä niiden kyky tuottaa palveluita, ovat hyvin erilaisia. Tästä syystä olisi tarpeen pohtia sitä, pitäisikö maakuntajaotusta tarkastella siten, että kaikilla maakunnallilla olisi samanlaiset tehtäväkokonaisuudet hoidossaan ja tarvittaessa maakuntie määrää vielä tarkasteltaisiin kriittisesti.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

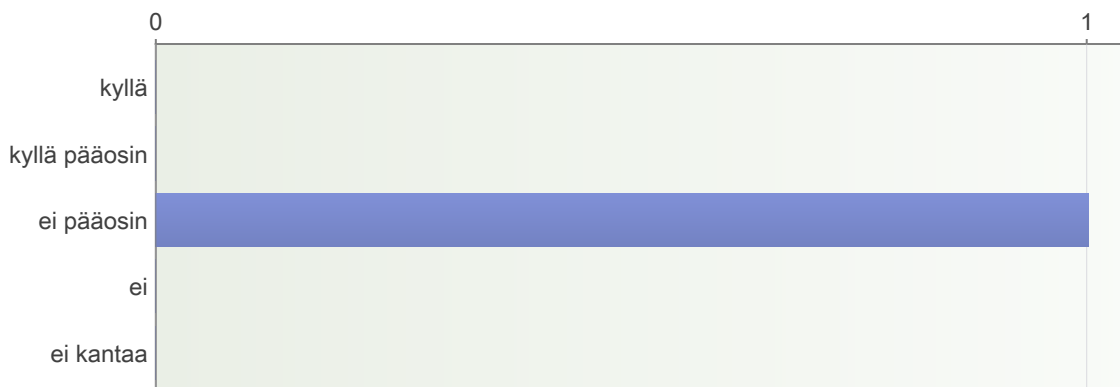

Avoimet vastaukset: kyllä

- Tarkoituksenmukainen työnjako edellyttää eri tasoisen hoidon ja palveluiden saatavuudessa eroja. Pykäläluonnos jättää avoimeksi sen, mitä tarkoitetaan lähipalveluilla ja kuka lähipalvelun määritelmän tekee. On selvää, että eri osissa maata lähipalvelun periaate tulee olemaan erilainen ja matkaan tai aikaan perustuva palveluiden saatavuus voi paikallisista olosuhteista riippuen vaihdella varsin voimakkaasti.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

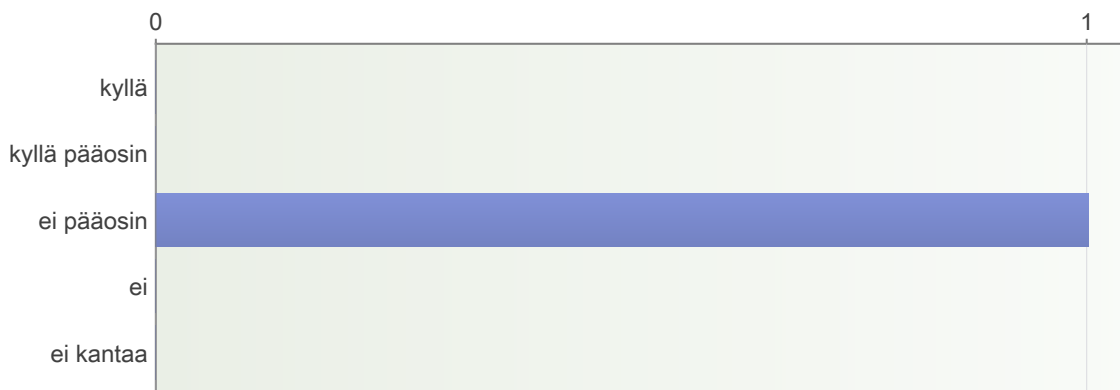

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Laissa tulisi olla mahdollisuus yhteistyösopimuksiin, mutta niihin velvoittaminen varsin tarkalla tasolla on ristiriidassa maakunnan itsehallinnon suhteen. Vaarana on myös se, että yhdessä sovittavissa asioissa ijollakina maakunnalla on varsin vahva rooli, mikä saattaa olla haitallinen joidenkin alueiden osalta. Sinällään toimiva yhteistyö on tavoiteltava tilanne. Toisaalta on tilanteita, joissa yhteistyöalueen reunalla olevan maakunnan saattaisi olla perusteltua suunnata osa yhteistyöstä jonkin muun maakunnan suuntaan.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

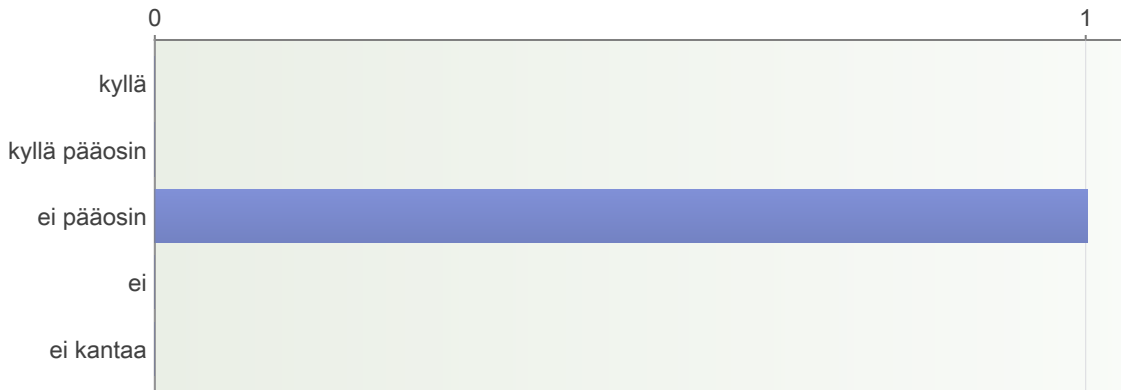

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain luonnoksen 16 § esitetään valtuustokausittain tehtävää yhteistyösopimusta, jonka sisällöstä on esitetty kymmenkohtainen listaus. Sopimuksen tarkoitus on varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakuntien palvelujen yhteensovittamista. Sopimuksen tavoite on sinällään tärkeä ja kannatettava, se velvoittaa maakuntia yhteistyöhön asiakasturvallisuuden ja kustannustehokkuuden kannalta tärkeissä asioissa, kuten ympärivuorokautisen päivystyksen tuottamisessa ja häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumisessa. 16 § perusteella tehtävä yhteistyösopimus maakuntien välillä on makrotason sopimus, jonka perusteella asiakaslähtöisen, sote –palvelut yhteen sovittavan konseptin toteutumista ei voida varmistaa. 23 § Palvelun tuottajan velvollisuudet määrittelee tuottajan velvollisuuksia mm. maakunnan asettaman palvelulupauksen toteuttamisessa, asiakas- ja potilastietojen rekisteriin tallentamisessa, sekä yleisesti lakisäätteisten velvoitteiden noudattamisessa. 23 § ottaa kahdessa kohdassa kantaa asiakaslähtöisyyteen; Palvelun tuottajan on toteutettava asiakkaan palvelut asiakassuunnitelman mukaisesti sekä noudatettava maakunnan määrittelemiä palvelukokonaisuuksia ja palveluketjuja sekä varmistettava palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden palvelun tuottajien kanssa. Palvelun toteuttaminen asiakassuunnitelman mukaisesti ei sinänsä takaa asiakaslähtöisyyttä tai integraatiota millään tavoin. Tätäkin epäselvemmäksi jää mitä tarkoitetaan maakunnan määrittelemillä palvelukokonaisuuksilla, -ketjuilla tai niiden integraatiolla? Asiakasrajapinnassa toimivalle asiantuntijalle tai asiakkaalle ei edellisestä varmistu millään tavoin asiakaslähtöinen palvelu. Etenkään koska esitetty palveluntuotantomalli näyttäisi johtavan palvelutarjontaa aiempaa vahvemmin monituottajamallin suuntaan. Kysymykseen, ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi, on vastattava pääosin kieltävästi.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalvueluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

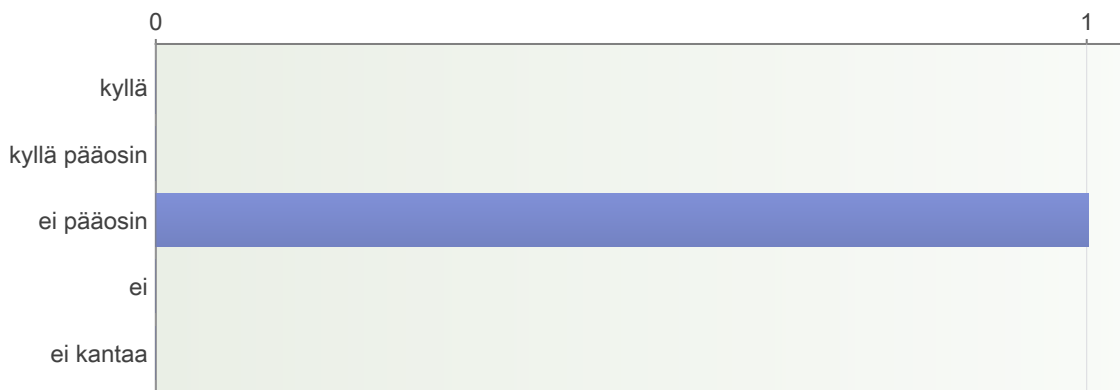

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Koko lainsäädäntöhankkeen yksi keskeisimmistä ongelmista liittyy siihen, että samanaikaisesti ollaan valmistelemassa laajaa maakunnallista itsehallintoa ja hyvin yksityiskohtaista valtionohjauksen ja valvonnan kokonaisuutta. Lakiluonnoksissa on useita kohtia, joissa nämä kaksi tahtotilaa asettuvat vastakkaisina ja osin toisiaan poissulkevana. Mikäli haetaan vahvaa maakuntahallintoa, jossa maakunnilla on aito mahdollisuus ja vastuu palveluiden järjestämisestä, on selvää, että vahva valtionohjaus on vastoin uudistuksen tavoitteita. Jos taas tavoitteena on vahva valtionohjaus, jäävät maakunnalliset toimijat lähinnä puuhasteluasteelle, jossa tosiasiallinen toimintakenttä on varsin rajattu ja keinot toteuttaa maakunnan omista tarpeista lähteviä ratkaisuita ovat varsin pieniä. Lisäksi on huomiotava, että esitettyssä mallissa valtio rahoittaa maakuntien toiminnan, jolloin sisällä on ns. kirstunvartijan roolissa varsin suuri mahdollisuus ohjata maakuntien toimintaa jopa ohin lainsäädännössä annettujen ohjauskeinojen. Lain jatkovalmistelussa olisi syyt linjata selkeästi se, turvataanko kansalaisten yhdenvertaiset palvelut valtion tasolla ohjauksella vai ohjaako valtio rahoittajana maakuntien toimintaa siten, että se on taloudellista, mutta samaan aikaan maakunnallisilla toimijoilla on varsin vapaa toimintakenttä toteuttaa lainsäädännön jo muutoinkin varsin tarkasti rajaamaa tehtäväkokonaisuutta. Kun tämän lain lisäksi otetaan tarkasteluun sosiaali- ja terveystalvueluiden tuottamisesta annettu lainsäädäntö, näyttää vahvasti siltä, että jatkossakin ohjaus ja valvonta ovat varsin keskeisessä roolissa määrittämään sosiaali- ja terveystoimen sisältöjä, mikä ei itsehallinnon eikä tuottavuuden näkökulmasta ole kaikkein antoisin lähtökohta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

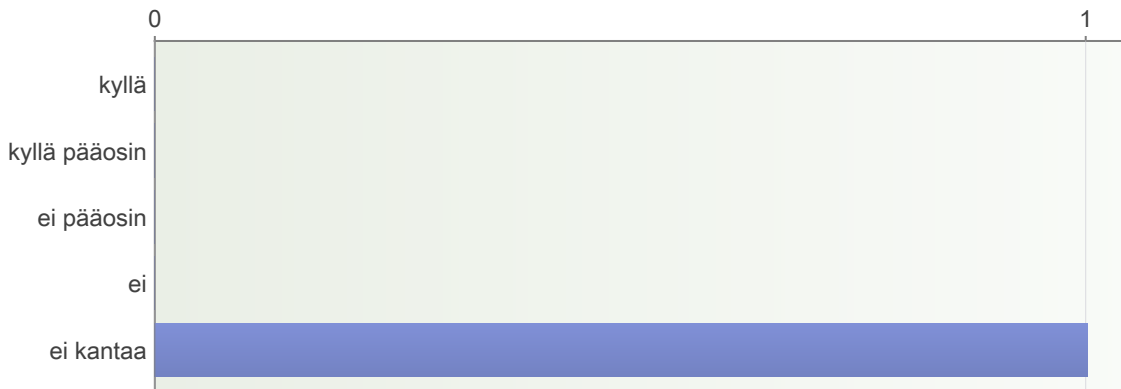

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleisenä tosiasiana voinee todeta, ettei tilaaja-tuottajamallin mukainen organisoituminen ole osoittautunut kustannustehokkaaksi tai parempaa vaikuttavuutta takaavaksi tavaksi järjestää julkista palvelutuotantoa. Uudistuksen keskeisinä tavoitteina esitetyt palvelun alueneutraali saatavuuden turvaaminen, sekä tuottavuuden kasvattaminen voivat toteutua esitetyllä mallilla mikäli markkinoiden avulla saavutettaisiin kilpailutilanne, joka kehittäisi palveluntuotantoa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Ratkaisevat kysymykset ovat palveluiden saatavuus reuna-alueilla, sekä paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden (ns. moniongelmaiset) tarvitsemien palveluiden tuottaminen. Näiden uudistuksen onnistumisen kannalta olennaisille osa-alueille järjestäjän ja tuottajan erottaminen sekä monituottajamalli saattavat olla jopa uhkatekijä. Paljon palveluja tarvitsevista asiakkaista 2-3 % aiheuttavat n.50 % kaikista sosiaali- ja terveysmenoista. Ko. asiakassegmentin osalta palveluprosessit ovat pitkäkestoisia, ja edellyttävät sekä asiakkaan että palveluntuottajan vahvaa ja pitkäjänteistä sitoutumista muutokseen. Maakunnan sosiaali- ja terveystalouden järjestäjän ja tuottajan erottaminen toisistaan sisältää riskejä paitsi lainmukaisuuden ja demokratiaulottuvuuden, myös tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Lainmukaisuuden kannalta on erityisen tärkeä tarkastella sitä, miten julkisen vallan käyttö suhteutuu tuottamiseen ja yhtiöittämistarpeeseen. Nykyisen tulkinnan pohjalta yhtiömallisessa toiminnassa ei voida käyttää julkista valtaa, mikä osaltaan aiheuttaa tuottajan ja järjestäjän välillä varsin merkittävän vaaran kustannusten karkaamiseen ja epätarkoituksenmukaiseen asiakkaan asioiden hoitoon. Kuitenkin on todettava järjestäjävastuun siirtämisen kunnista maakunnan tasolle olevan oikeansuuntainen ja välttämätön toimenpide. Voisiko maakunnassa olla yksi organisaatio, joka ottaisi hoitaakseen järjestäjän tehtävät, ja tuottaisi lisäksi palveluja tilanteesta riippuen joko itse tai ostopalveluna? Tällöin vältettäisiin päällekkäinen hallinto sekä lainsäädännölliset ongelmat. Perustettava organisaatio voisi olla esimerkiksi maakunnallinen liikelaitos.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Tarkoituksenmukainen ratkaisu olisi ohjata maakunnan palvelulaitos kilpailuttamaan oma toimintansa niissä palveluissa joissa markkinoilla on tarjota vaihtoehtoja. Tällöin yksityiset toimijat ja yhteisöt saavat yhtäläisen mahdollisuuden osallistua palvelujen tuottamiseen. Markkinoilla toimimisen kannalta yhtiöittäminen on sikäli tarkoituksenmukainen ratkaisu, että se mahdollistaa tasavertaisen kilpailutuksen yksityisen- ja kolmannen sektorin kesken. Kunnalliset työ- ja virkaehtosopimukset yksityisiä sopimuksia kalliimpina johtaisivat vääjäämättä oman toiminnan supistumiseen. Yhtiöittämisen ja kilpailuttamisen velvoittaminen saattaa johtaa palveluketjujen ja -prosessien katkonaisuuteen. Pidemmällä aikavälillä palvelulaitoksen tuottamien palvelujen aggressiivinen tarjouskilpailu saattaa johtaa henkilöstömitoitusten optimointiin äärimmilleen. Tämä seikka yhdistettynä palveluntuottajan vaihtumisten aiheuttamiin yhteistoimintaneuvotteluihin saattaa olla merkittävä uhka sosiaali- ja terveysalan houkuttelevuudelle, ja siten kotimaisen työvoiman saatavuudelle. Valinnanvapautta, tai sen laajuutta koskeviin kysymyksiin ei ole mahdollista ottaa tässä vaiheessa kantaa. Asia on kokonaisuuden kannalta varsin merkityksellinen, joten toivottavasti siihen varataan mahdollisuus antaa lausunto ennen lain säätämistä.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

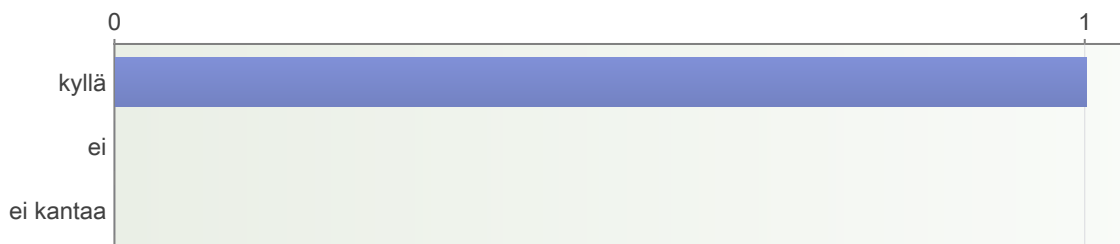
Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki on nyt käsittelyssä olevasta lakipaketista kaikkein keskeisin kansalaisten kannalta. Muuramen kunnan sote-yhtiön perustamisen kautta saatujen kokemusten perusteella lakiesityksessä piilee varsin suuria riskejä sen toteuttamiskelpoisuudessa, kun järjestämistä ja tuottamista ollaan erottamassa samassa asiakasprosessista, ja kun samanaikaisesti sekä valvovan viranomaisen (AVI) että oikeusistuimen päätökset näkevät laillisuusesteitä yhtiömallisessa toiminnassa tehtävään julkisen vallan käyttöön. Etenkin kun samoissa päätöksissä julkisen vallan käytön raja on vedetty varsin pitkälle sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä.

Toisaalta lain voimaansaattaminen tasapuolistaa tilannetta kuntien välillä ja alueellisesti.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

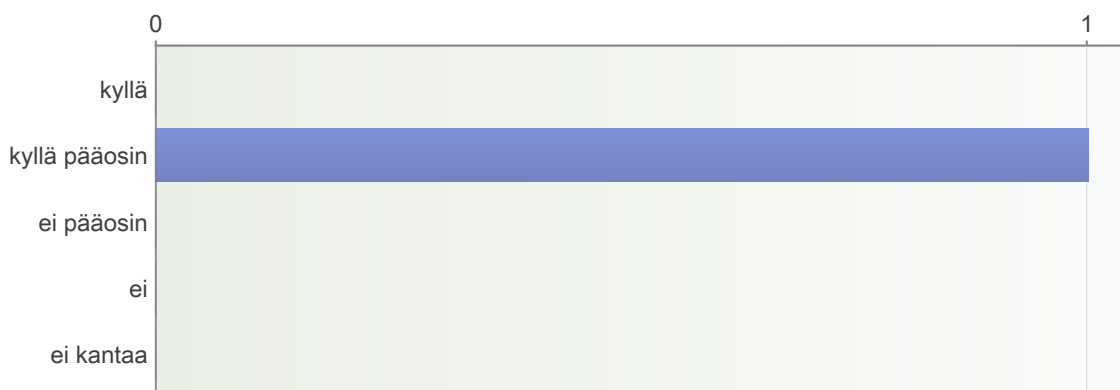
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

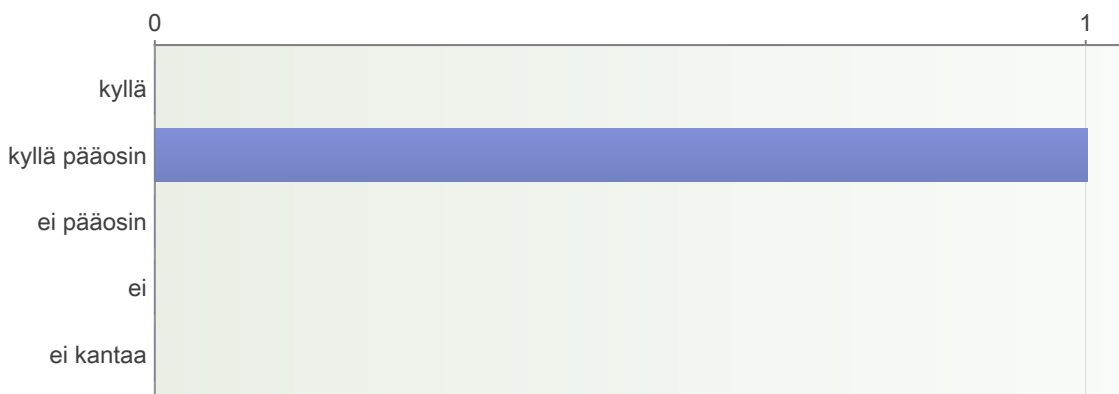
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väli aikaishallinnosta on sinällään säädetty riittävästi, vaikkakaan sen nimeämisestä ja siihen liittyvistä käytännöistä olisi syytä säätää tarkemmin. Kuntien rooli tulevan maakuntahallinnon organisoinnissa on ongelmallinen, koska ministeri Rehulan sanoin tehtävät irroitetaan kuntapohjasta, mutta samanaikaisesti kunnilla on varsin keskeinen rooli maakuntahallinnon pystyttämisessä ja toisaalta sen vaikutukset kuntiin ovat varsin merkittäviä. Voisikin olla syytä pohtia sitä, pitäisikö väli aikaishallinto irroittaa ainakin johtamisen suhteen omaksi kokonaisuudekseen, johon rekrytoitaisiin määräaikainen henkilöstö hoitamaan valmistelutehtäviä ja jolle

kunnat olisi velvoitettu antamaan tarvittava tieto esim. henkilöstön siirron suhteen. Lisäksi on huomioitava, että kunnilla on itsellään varsin merkittävä kokonaisuus valmisteltavana omien toimintojensa ja jäävien tehtävien järjestämisen suhteen. Lisäksi siirtymävaiheessa maakunnille valittavien päättäjien toimikaudesta ja roolista olisi hyvä säätää erikseen

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

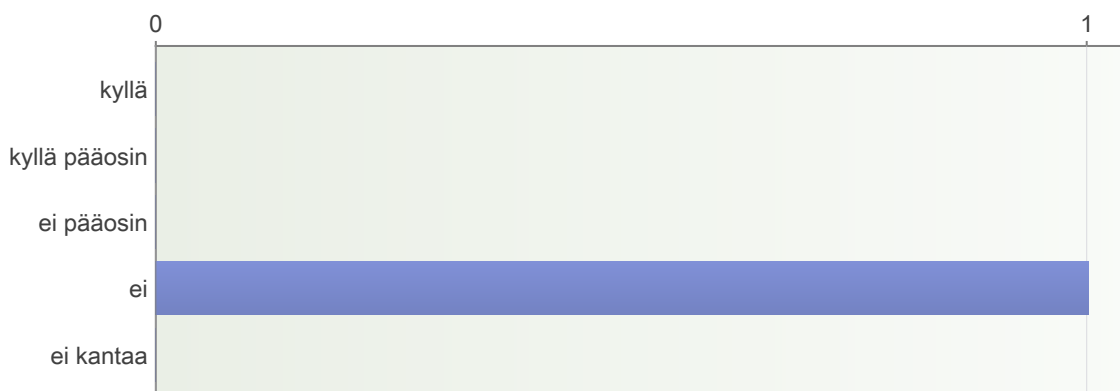

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Liikkeenluovutuksella siirtyminen on selkeä menettely ja sen piiriin kuuluva henkilöstö on määriteltävissä luovuttavissa organisaatioissa. Ainoastaan niiden tehtävien osalta, joissa tällä hetkellä esim. kolme henkilöä tekee jokainen kolmasosan työpanoksestaan SOTE -tukeen, joudutaan ennen uudistusta tarkastelemaan henkilöiden tehtävänkuvia, jolloin joudutaan määrittelemään esim. edellämainitusta ryhmästä vastuu SOTE -tuesta vain yhdelle, jonka osalta lain mukainen liikkeenluovutuksen mukainen siirto toteutetaan. SOTE -henkilöstön osalta luovusprosessi on selkeä, mutta tukipalveluiden osalta on ainoastaan selvillä, keitä henkilöitä mahdollisesti luovutus koskee. Näiden henkilöiden osalta tulee myös voimallisemmin esille kysymykset minne ja milloin? Jos maakunta on pakotettu ostamaan tukipalvelut jo olemassa olevista palvelukeskuksista, niin liikkeenluovutuksella siirtyvä henkilöstö ei tule siirtymään oman maakuntansa hallintoon vaan jopa toisessa maakunnassa olevaan palvelukeskukseen. Lainsäädännön kannalta muutos on sama, mutta vaikutuksiltaan yksittäisen henkilön siirtymiseen ja kykyyn työn vastaanottamiseen täysin erilainen. Tukipalveluiden osalta uudistuksen toimeenpanoa suunniteltaessa voi henkilöstön asemaan ottaa paremmin kantaa. Kuntien kannalta voi tulla myös eteen se, että kunnille aiheutuu siirtyvien henkilöiden osalta joko vajaan 50 % työpanoksen ja osaamisen menetyksiä tai pienissä organisaatioissa ns. vaarallisia yhdistelmiä osan henkilöstön poistumisen

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Omaisuuden siirto yksipuolisella päätöksellä velkoineen ja vastuineen lakisääteisiltä kuntayhtymiltä on ratkaisu, mikä kohtelee kuntien omaisuutta täysin epätasa-arvoisesti. Lakisääteisten kuntayhtymien kautta omistettu omaisuus siirtyy vastikkeetta maakunnalliselle toimijalle. Kuntien suoraan omistamat kiinteistöt jäävät kuntien omaisuudeksi. M tään tiloihin liittyvää tarveharkintaa ei siis käytetä lakisääteisten kuntayhtymien kautta vastikkeetta siirtyvän kiinteistöomaisuuden osalta. Kuntien toimitilojen ja kiinteistöjen jääminen kuntien omistukseen rasittaa kuntien tasetta ja vain näihin kiinteistöihin voi uusi toimija käyttää yksipuolisesti tarveharkintaa. Kolmen vuoden vuokra-aika kunnilta maakunnan käyttöön tuleville tiloille tarkoittaa vain sitä, että näiden tilojen osalta on tarveharkinta tehdään kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen uudelleen. Irtaimen omaisuuden siirto vastikkeetta voi yksittäisessä tapauksessa olla perusteltua, mutta laajamittaisesti kyseessä on kuitenkin huomattavasta omaisuusmassasta. Taludellinen arviointi kuntien talouteen alaskirjausten ja verovaikutusten osalta on täysin selvittämättä. Menettely kohtelee maakuntia ja kuntia täysin epätasa-arvoisesti riippuen maakuntien lakisääteisten kuntayhtymien taloudellisesta tilanteesta ja kuntien eri-ikäisten kiinteistöjen tilasta (tasearvot, käyvät arvot, rahoitusratkaisut, energiatehokkuus, velkaisuus)

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

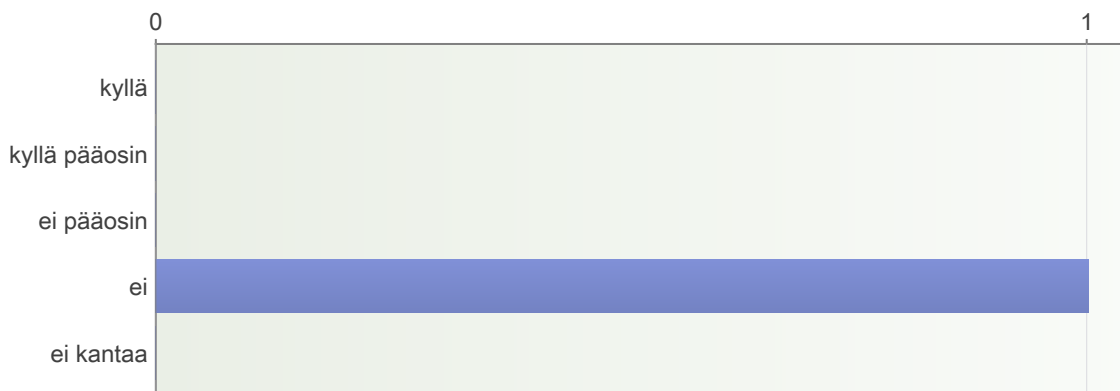
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnallisen toimijan tulee pystyä tarveharkintaisesti ostamaan käypään hintaan tarvitsemansa tilat. Kunnat ovat rakentaneet tilat lakisääteisten tehtävien hoitoon ja tarveharkinnan ulkopuolelle jäävistä käyttämättömistä tiloista täytyy laatia korvausmenettelyt kunnille käypiin hintoihin. Muutoinkin ainoa kestävä perustelu omaisuuden korvaamisesta ovat käyvät hinnat. Vain näin tehdessä varallisuutta ei siirretä toimijoiden välillä ja toimijoiden varallisuusasema säilyy samana ennen ja jälkeen omaisuusjärjestelyitä. Käypien hintojen määrittely ei ole helppo prosessi, koska toimivia markkinoita ei ole selvitetäessä näin laajaa omaisuusmassaa kerralla.

Toisaalta kunnalla tulee olla mahdollisuus ottaa tilat omaan käyttöönsä, mikäli kunnalla on tiloille perusteltu tarve ja maakunnalle voidaan osoittaa toimintaan korvaavat tilat

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

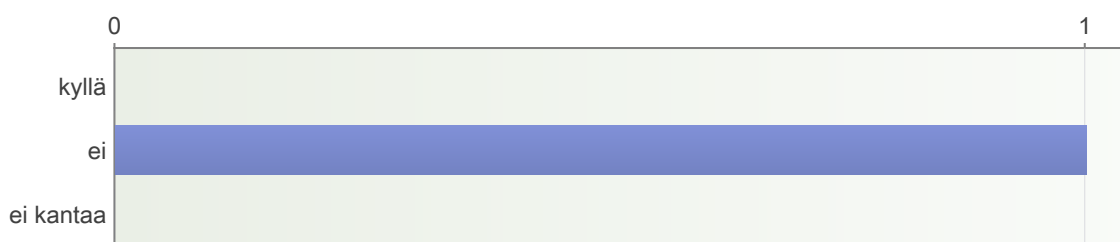

Avoimet vastaukset: ei

- Veroprosentin rajoittaminen kolmen vuoden määräajaksi on kuntalaisten kannalta ehdottoman hyvä asia, mutta kunnan talouden kannalta ratkaisu jättää kunnan vaille mahdollisuutta korjata merkittävintä tulorahoituksen lähdeään. Tämä lisää kunnan rahoitusriskiä ja nostaa riskiä rajoitusaikana joutumasta esim. kriisikuntamenettelyyn kattamattomien alijäämien vuoksi. Epäselvä valtionosuusuudistus jättää kunnan lopullisen tulorahoituksen arvailujen varaan ja rajoitusaikaa tai rajoituksia ei voida tehdä ilman niiden taloudellista arviota kuntien talouteen. Kunnan perustuslailliseen verotusoikeuteen puuttuminen ei ole mahdollista ilman perustuslain mukaista käsittelyä. Lisäksi kokonaisveroasteen suhteen on vaarana, että kunnat nostavat merkittävästi veroprosenttejaan ennen uudistuksen voimaantuloa.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

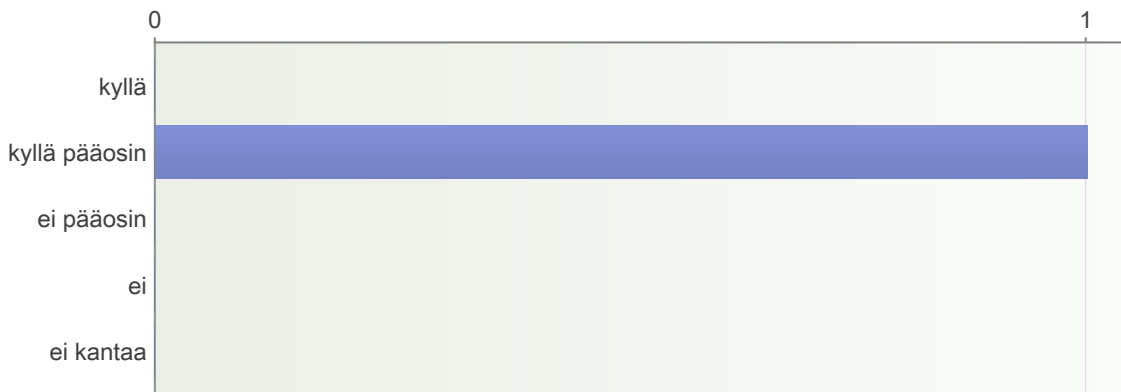
- Teknisesti yhtiöt on mahdollista perustaa esitetystä aikataulusta, mutta julkisen vallan käyttö yhtiömuotoisessa toiminnassa vaatii merkittävää lainsäädännön uudistamista, jos halutaan turvata ja mahdollistaa sujuvat asiakasprosessit ja samaan aikaan esityksessä suunnitellut säästöt. Henkilöstön siirto ja sopimusjuridiikka vaativat aikaa, samoin toimiluvat yms. yhtiöissä ovat ainakin nykyllä lainsäädännön pohjalta merkittävästi aikaa vievä kokonaisuus. Yhtiöittäminen ei sinällään tuo palveluun lisäarvoa, mikäli samalla ei tehosteta palvelutuotantoa ja hyödynnetä yhtiöittämisen tarjoamia etuja. Suurin haaste on selkeästi perustuslaista johdettu julkisen vallan käytön rajoite yhtiöitetussa toiminnassa.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

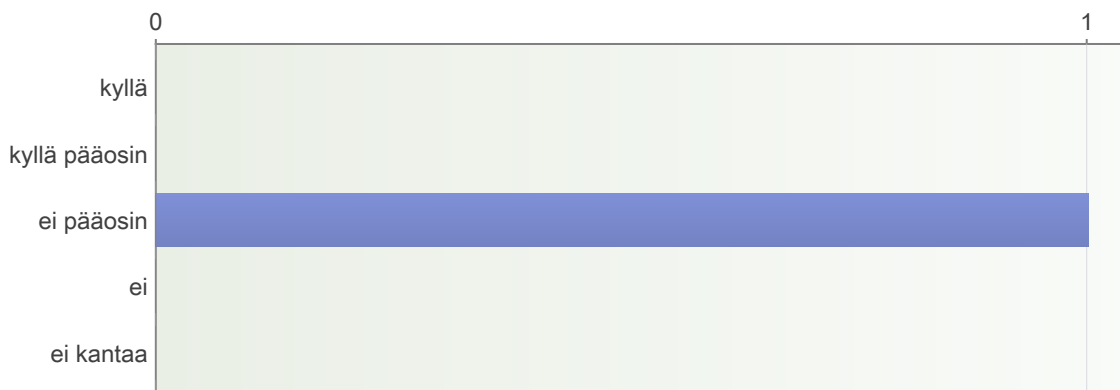

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yksikanavainen rahoitus on mallina selkeä ja hyvä, mutta se on samalla maakunnan itsehallinnon ja taloudellisen kantokyvyn kannalta hyvin arveluttava ratkaisu. Rahoitus ja tehtävät määritellään keskitetysti. Tämäkin voi toimia, jos nämä määrittelyt vastaavat oikealla tavalla maakuntien todellisia tarpeita. Vaarana on kuitenkin eriarvoistuminen niin asiakasmaksuissa kuin palveluiden määrässä ja laadussa. Rahoitusmallissa tulisi hyväksyä kantokyvyiltään erilaisten maakuntien erityispiirteitä tai hyväksyä eriarvoiset palvelut eri maakuntien alueille. Joka tapauksessa mallissa tulee tapahtumaan tulonsiirtoa vauraammilta alueilta muille alueille, mutta missä määrin ja miten se vaikuttaa palveluiden määrään ja laatuun, tämä tulisi selkeästi avata ja sen vaikutukset sekä vaihtoehdot arvioida.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

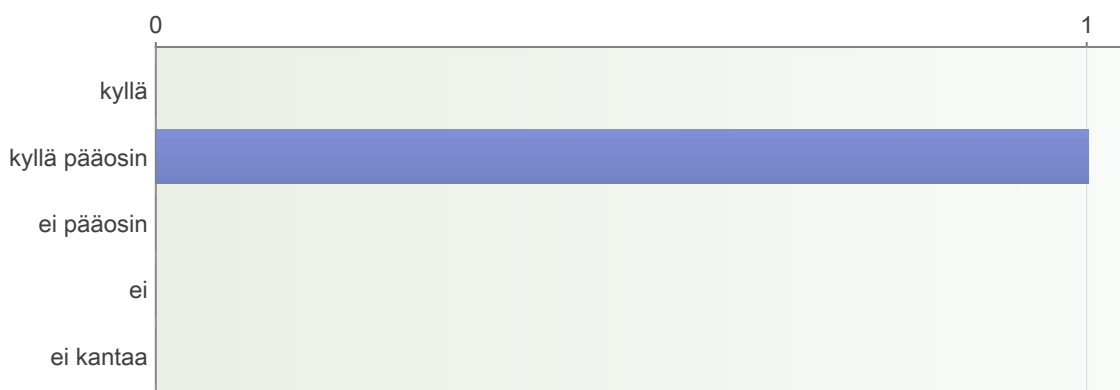

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Suhteellisesti oikein mitoitetulla rahoituksella maakunnalla on toimintaedellytykset käyttötalouden osalta, mutta toiminnan kehittäminen investointien avulla ei ole mahdollista esitetyllä rahoitusratkaisulla. Myöskään ei ole osoitettu, miten järjestelyin tavoitellut säästöt on mahdollista toteuttaa. Tästä ei ole tehty minkääläistä taloudellisten vaikutusten arviointia. Onkin vain esitetty, että nykyisen kaltainen järjestelmä on liian kallis tulevaisuuden kantokyvylle, mutta toisaalta ei olla myöskään missään esitetty, että uudella järjestelyllä saavutetaan sille asetetut säästöt, kun laskentaan otetaan mukaan kokonaiskustannukset. Vaikuttavuuden kokonaisarviointi olisi vieläkin merkityksellisempää, mutta edes taloudellisten arvioiden selvittäminen loisi uskottavuutta uudistusta kohtaan.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

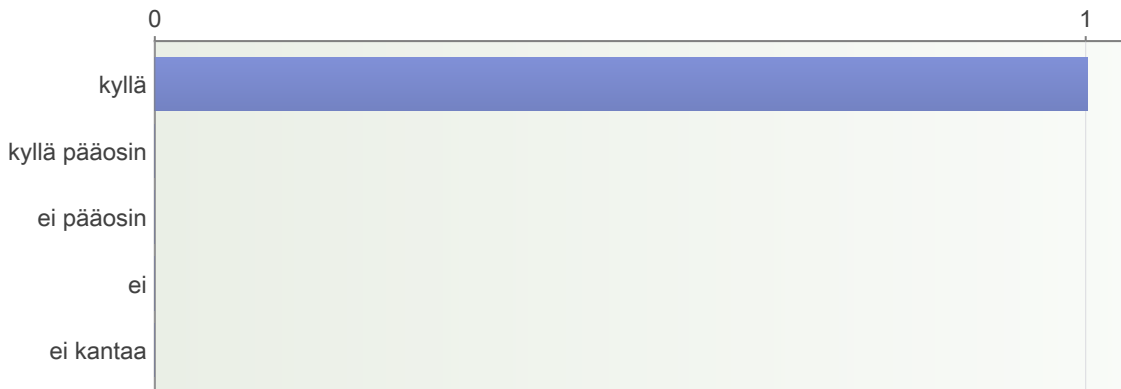

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteeristö vaikuttaa oikeudenmukaiselta ja ne kohdentavat rahoitusta väestö rakenteen todellisen tarpeen mukaan. Edelleen siinä on kuitenkin parantamisen varaa alueellisten kriteerien tarkentamisessa. Hyvää on, että järjestelmään on rakennettu kannustin, mutta se on jätetty merkitsevyydeltään mitättömäksi. Jos todellista kannustinta halutaan kehittää, pitää sen tasoa nostaa, jotta sen positiivisiin vaikutuksiin on mielekästä panostaa. Lisäksi asetuksessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on perusteita, joiden toteutumiseen kunta ei voi millään tavoin vaikuttaa, koska ko. toiminnot eivät ole kunnan päätösvallassa vaan maakunnan toimintaa.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Siirtymäaika on riittävän pitkä. Jos koko SOTE -uudistus viedään todella nyt suunnitellussa aikataulussa kokonaisuudessaan läpi, niin onko näin pitkälle siirtymäajalle perusteita?

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

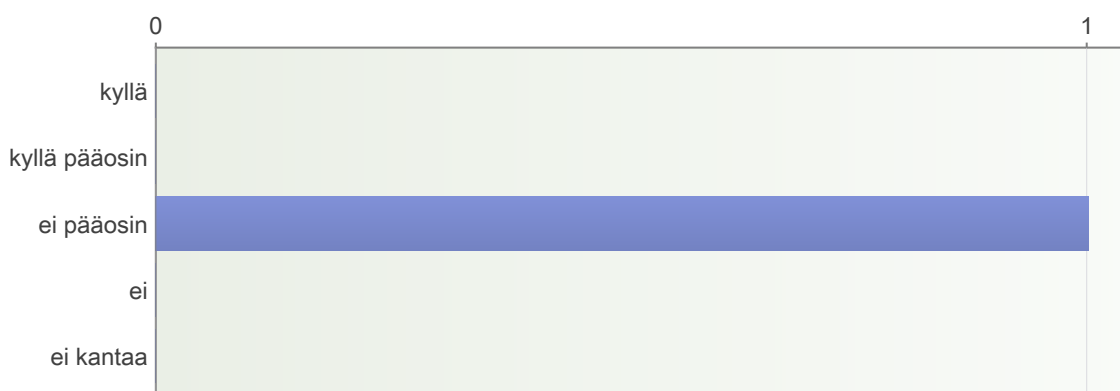
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

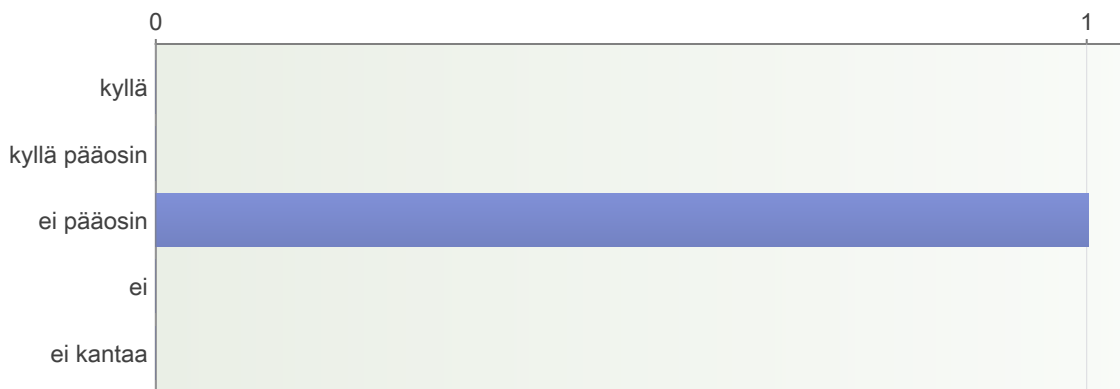

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Pääosin kriteeristön muutos on oikeansuuntainen, kun se huomioi SOTE -kustannusten merkittävilta osin siirtyneen maakuntien hoidettavaksi. Kriteeristö ei huomioi kuntien tehokkuutta edes samankaltaisten kuntien osalta, eikä se ohjaa toteuttamaan palveluita aina koko kuntaa ja sen etua ajatellen. Työvoimavaltaisessa kunnassa olisi huomioitava, että myös työikäiselle väestölle tarjotaan palveluita muutenkin kuin tuloverovaroin. Työikäinen väestö rahoittaa sekä lasten että vanhusväestön palveluista suurimman osan.

36. 34. Ovatko valtiosuusskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistuksessa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lisäosa on erinomainen oivallus ja hyvä idea. Valitettavasti se on esitetyn kaltaisena epäselvä (monimutkainen), alimitoitettu (kokonaisvaikutuksen 6 - 12 euroa/asukas) ja osin jopa ristiriitainen/virheellinen (sisältää perusteita kunnan toiminnan ulkopuolelta). Lisäksi ehdotetussa muodossa osa mittareista riipuvaisia siitä, miten kunnissa toimintaa raportoidaan, eikä mittaa sitä miten niitä todellisuudessa toteutetaan. Panostamisen hyvinvoinnin lisäämiseen tulisi kannattaa aina, mutta perusteina lisäosan myöntämiselle tulisi olla vain sellaisia kriteerejä, joihin kunnalla on mahdollista todellisuudessa itse vaikuttaa ja ne ovat kiistattomasti mitattavia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtiosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- SOTE -palveluiden siirtyessä kustannuksineen maakuntien järjestettäväksi, valtiosuusjärjestelmä vaatii esitetyn kaltaisen uudistuksen vastaavalla aikataululla. Siirtymäajat auttavat sopeuttamaan kuntien toimintaa, mutta jos uudistus toteutuu suunnitellusti, siirtymäaikoja tulee tarkastella tarveharkinnan mukaisesti. Kokonaisuutta ajatellen on kuntien tulopohjan muutosta vaikea arvioida. Laskennallisesti tulonsiirto on mittava, mutta kokonaisjärjestelmän kannalta olisi myös tarkasteltava järjestelmän kestävyyttä. Jos tulonsiirtoa tapahtuu nyt elinvoimaisilta kunnilta heikommin menestyville, olisi järjestelmän taattava toimintaedellytykset jatkossa myös elinvoimaisille kunnille. Ehdotetut tuloveroprosentin alennukset näännyttävät elinvoimaisia kuntia ja näiden kantokyvyn heiketessä kokonaisjärjestelmän kannalta tulonsiirtoja ei pystytä enää suorittamaan samassa mittakaavassa.

Maakuntauudistuksessa oli jo huolestuttavaa investointikyvyn säilyttäminen, nyt kuntien osalta se on sivuutettu lähes täysin. Elinvoima kumpuaa investoinneista, oikein mitoitetuista ja oikeaan aikaan suoritetuista. Jatkuvasti säästämällä ja toimintoja supistamalla ei voi luoda elinvoimaa kasvukunnissa, joissa tuloverojen kasvun ennustaminen on jo entuudestaan vaikeaa. Elinvoiman taantuminen näkyy pitkällä tähtäimellä kerrannaisvaikutuksina myös muun toiminnan rahoituksessa.

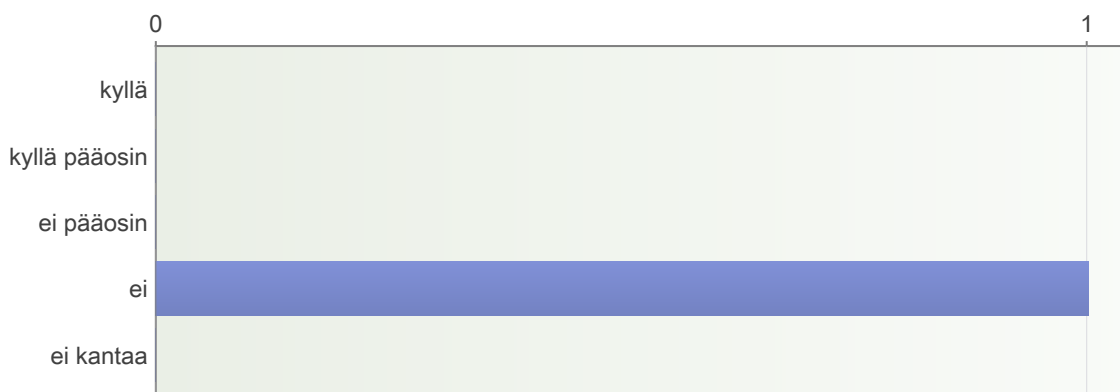
Jos suunnittelulla olevaan valtiosuusjärjestelmään on laskettuna leikkuri, täytyy sen vaikutus

kokonaisjärjestelmään ottaa huomioon. Leikkurin asettaminen johonkin rajaan ei leikkaa tai lisää yhteenlaskettuna samoja summia. Järjestelmästä siis joko puuttuu valtionosuutta tai sitä on laskennallisesti "liikaa". Siirtymäaika tulee tarvitsemaan lisärahoitusta, tämä rahoitus täytyy kerätä jostain ja rahoittaa jostain. Myös tällainen kustannus täytyy huomioida kokonaistarkastelussa tai jos se luo säästöjä, on sekin tosiasia tuotava esiin.

SOTE -palveluihin liittyviä seurannaisvaikutusmaksuja ei voi tulevaisuudessa kohdentaa enää kuntien vastuulle niiltä osin, kun ne ovat siirtyneet maakunnan vastuulle, eikä kunnalla ole niihin enää vaikutusmahdollisuuksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitetyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnilta kiinteän veroprosentin mukaan siirrettävä osuus maakunnalle ei huomioi lainkaan samankaltaisten kuntien erilaista tehokkuutta. Jos alhaista veroprosenttia ja kevyttä hallintoa ylläpitänyttä kuntaa kohdellaan täsmälleen samoin kuin hallintoa paisuttanutta kuntaa, ei toteutus ole yhteismitallinen. Sinällään verotuloista luonnollisesti jo suuri osa kuuluu maakunnalle, jolle SOTE -palveluiden vastuu siirtyy, mutta 12,3 prosenttiyksikön siirto tulisi tarkastella tarveharkintaisesti myös maakunnan kannalta. Veronkorotuksen rajoittaminen määräajaksi on kuntien taloussuunnittelun kannalta kestävä ajatus ja perustuslain hengen vastainen.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

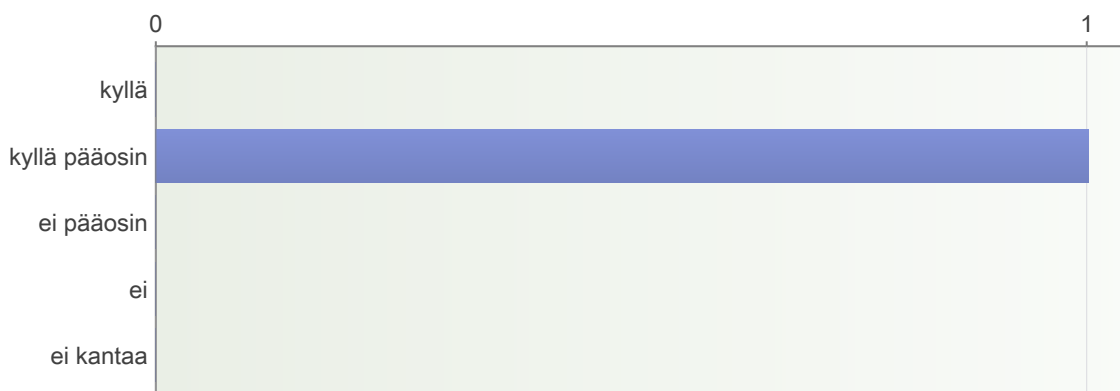

Avoimet vastaukset: kyllä

- Perusteltu hyvä ja selkeä esitys ratkaisuksi.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kuntien eläkemenorasitteiden kasvun estämiseksi maakuntien ja maakuntien palvelulaitosten eläkevakuuttaja tulee olla KEVA.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus muuttaa merkittävästi kuntien roolia ja asemaa suomalaisessa hallinnossa ja kansalaisten arjessa. Suunnitellut rahoitusmuutokset haastavat Muuramen kunnan arvioimaan kriittisesti omia toimintatapojaan ja keskittymään aiempaa enemmän elinvoiman kannalta keskeisiin kysymyksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja muun maakunnan tehtäviin siirtyvä rahoitus on merkittävä, itse asiassa merkittävästi suurempi, kun sen osuus nykyisestä kunnallisesta toiminnasta ja se asettaa kunnan etenkin koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osalta haasteelliseen tilanteeseen, mikä saattaa ainakin joillakin paikkakunnilla heijastua myös lisääntyvinä sote-kustannuksina.

Vaikka laissa ei ole enää nähtävissä selkeitä tavoitteita sote-integraatioon, lienee se edelleen taustalla. Samalla kun pyritään madaltamaan aivan oikein raja-aitoja sosiaali- ja terveystoimen välillä, tehdään uudenlaisia rajoja koulutoimen ja varhaiskasvatuksen osalta sosiaali- ja terveystoimen suuntaan. Eriyisen haastavana tilanne näyttäytyy niissä kunnissa, jotka ovat panostaneet merkittävästi moniammatilliseen oppilashuoltotyöhön ja pystyneet käyttämään koulun tukena sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia. Nyt on vaarana, että niiden kuntien, ml. Muurame, jotka ovat resursoineet ja panostaneet oppilashuollon toimintaan, hyvät toimintamallit ja resursit katoavat maakunnan käyttöön ja oppilashuollon vaikuttavuus vähenee huomattavasti.

Uudistuksen osalta keskeisiä vaikuttavuustekijöitä kunnan kannalta on valtionosuusuudistuksen oikeudenmukaisuus jäljelle jäävien tehtävien ja niihin liittyvien kunnittaisten palvelutarpeiden osalta sekä kunnan liikkumavara oman taloutensa hoitamiseksi.

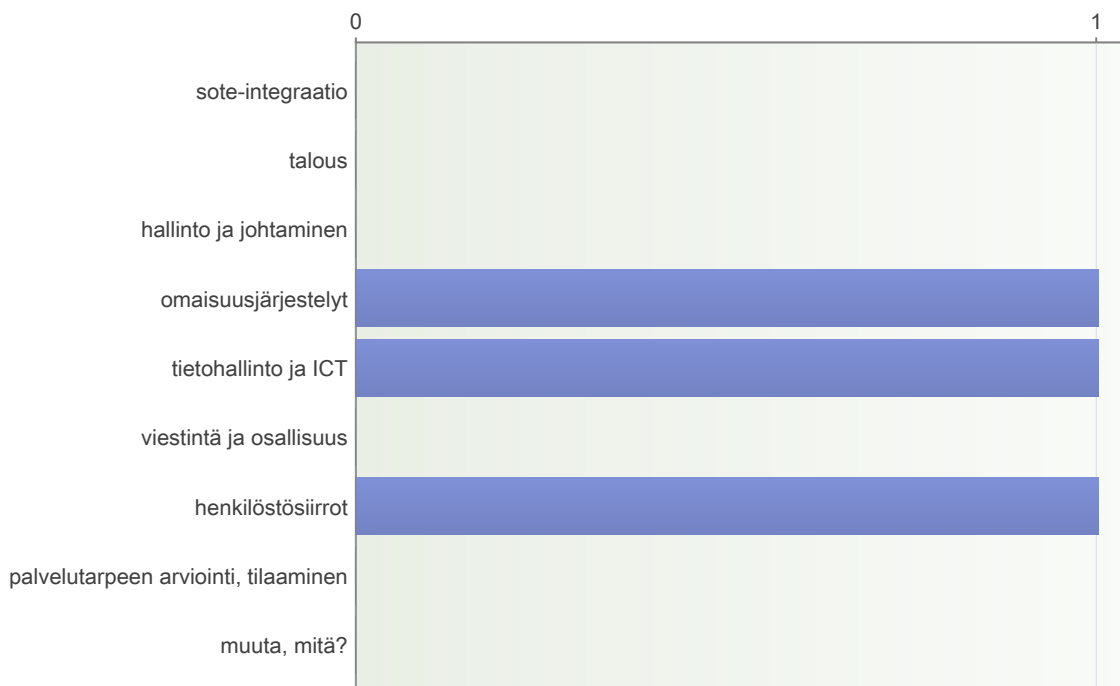
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien rahoitussuhteessa kunnille jäävään rahoitukseen on sellainen, että sillä tulisi lähtökohtaisesti suoriutua lakisääteisistä ja osin muistakin tehtävistä. Kunnille jääviin edellytyksiin verrattuna maakunnan rahoituspohja on varsin vahva. Rahoitusmalli ei suoranaisesti kannusta taloudelliseen toimintaan tai uusien toimintamallien etsimiseen, vaan lähtökohtaisesti se varmistaa nykyisenkaltaisen toiminnan jatkamisen. Rahoitusmalli ei myöskään pakota löytämään haettuja säästöjä, joita pidetään yhtenä hankkeen keskeisenä tavoiteena. Talouden näkökulmasta tarkasteltuna haasteeksi voi osoittautua järjestämisen ja tuottamisen erottaminen sekä tuottamiseen liittyvä yhtiöittämisvelvoite, mikä lisää riskiä epätarkoituksenmukaiseen työnjakoon ja menojen kasvuun.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Vuonna 2005 aloitusta Paras-hankkeesta on siirrytty tilanteeseen, jossa tavoitellaan samanaikaisesti itsehallintoon ja demokratiaan pohjautuvaa maakuntahallintoa ja vahvaan valtioneuhjaukseen pohjautuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota, ohjausta ja valvontaa. Näiden tavoitteiden yhteensovittaminen on haastava kokonaisuus, johon on vielä valmisteilla muun muassa valinnanvapauden liittyvä lainsäädäntö. Kyseessä on varmasti suomalaisen hallintohistorian suurin kerralla tehty uudistus, jossa on paljon mahdollisuuksia, mutta samalla todella suuria riskejä, joiden toteutumiseen ei pitäisi olla varaa.

Hankkeen suurimmat haasteet liittyvät kiireellä tehtyyn lainsäädäntöön, jossa on selkeitä ristiriitaisuuksia ja toisaalta ilmeisiä uhkia perustuslakihaasteiden osalta, ja toteuttamisen aikatauluun. Kuten edellä todettu, kyseessä on suomalaisen hallintohistorian suurin uudistus, jonka toteuttamisaika on todella lyhyt. Osaltaan kiire on ymmärrettävä vaalikauden pituudella, mutta se sisältää varsin huomattavia riskejä toteuttamisen ja onnistumisen näkökulmasta.

Paitsi että maakuntien tehtävät ja tehtäväkokonaisuudet muuttuvat merkittävästi, on selvää, että myös kuntien toiminta muuttuu huomattavasti. Laissa on ns. rajapintatehtäviä, joiden toteuttaminen ja jättäminen kuntien vastuulle on vähintään arveluttavaa. Kunnille on jäämässä vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, vaikka käytännössä niihin liittyvät keskeiset toimijat siirtyvät maakuntien palvelukseen. Kulttuurin, liikunnan tai teknisen toimen tehtäväkentillä on toki vastuu ja rooli kuntalisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä, mutta siitä huolimatta kokonaisvastuun säilyttäminen kunnille on arveluttavaa. Muun muassa hyvinvointikertomusten osalta keskeinen tieto ja osaaminen siirtyy maakuntiin, mutta velvoitteet jäävät kuntiin. Työllisyyden hoidossa tilanne on pitkälti sama. Työpaikkojen luomisessa ja elinkeinopolitiikan osalta kunnilla on

oma roolinsa, jolla voidaan luoda mahdollisuuksia työllistyä, mutta juuri haastavimman joukon osalta työllistämisen keinot ovat maakunnan resursseissa.

Ennalta ehkäisevistä palveluista oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämisvastuu ja niihin liittyvät resurssit (kouluterveys, kuraattorit, psykologit) tulisikin jättää kuntiin. Myös neuvolatoiminnan jättämistä osaksi kunnan palvelutuotantoa tulisi harkita.

Oleellista lakiluonnosten osalta on se, että jossain vaiheessa niin valtion kuin kuntien puolella on varmuus siitä, millaisilla laeilla ja toimintamalleilla tulevaisuudessa edetään ja eri toimijoiden väliset roolit ovat selvillä.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta, 3 §

Määräytymisperusteena mm. koulupsykologin ja kuraattorin työpanos, jotka siirtyvät sosiaalihuoltolain mukaisesti maakuntaan eivätkä näin ollen kerro kunnan vaan maakunnan terveydenedistämisen aktiivisuudesta ja resursoinnista.